

4. Лапшина В. Л. Професіоналізація: сутність та структура поняття. *Український соціум: науковий журнал*. 2005. №2-3. С. 54–58.

5. Інтерактивні методи навчання : навч. посіб. / за заг. ред. : П. Шевчук, П. Фенрих. *Щецін* : Вид-во WSAP, 2005. 170 с.

6. Психологічна ефективність реклами. URL: <https://creo.lviv.ua/articles/articles/psixologichna-efektivnist-reklami.html>

7. Фурман А., Гірняк А. Передвиборчі технології як інструменти соціально-психологічної взаємодії. *Вісник ХНУ імені ВН Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. 2017. Том 39. С. 161-166.

Кадубець М.

*здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д. психол. н., професор,
завідувач кафедри психології
та соціальної роботи
Тернопільський національний
економічний університет
Фурман А.В.*

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ДУХОВНО-ПРАКТИЧНИЙ МОДУС СУЧАСНОГО ЖИТТЄУСТРОЮ

У суспільному житті відбувається інтенсивне збільшення культурної експансії як основного мотиву та джерела зародження і становлення інноваційних моделей соціального буття, що зумовлює необхідність теоретичної та прикладної розробки культурно-інституційної концепції формування громадянського суспільства. «Культурний бум» цілком здатний модернізувати економіку, облагородити політику, удосконалити право, зміцнити мораль, підвищити освіту, поліпшити виховання та окультурити свідомість. Відтак на перший план у всіх без винятку профілях державної політики виходить їхня культурна акцентуація, оскільки провідною метою радикальної трансформації сьогоденного українського суспільства є «олюднення» різноманітних матеріальних і духовних сфер його життєдіяльності [2; 3].

В даний час первопоштовх суспільному прогресу дає культура, яка багато в чому визначає його алгоритми та імперативи. Ця тенденція від минулих пріоритетів «економікоцентризму» і «політикоцентризму» до нинішнього «культуроцентризму» – є загальносвітовою, причому навіть у західній моделі розвитку, де також в першу чергу змінюється культура, яка привносить в повсякденність нові модули свідомості і поведінки людей.

Головний феномен в розвитку людської цивілізації – громадянське суспільство — являє собою гармонійний синтез економіки, політики і права (у близьких до ідеалу аксіологічних параметрах соціального буття і свідомості).

З культурологічного ракурсу громадянське суспільство виглядає соціетальною спільністю людей, що досягла високої (етико-правового) якості життя у процесі трансформації в людині «натурного» начала в «культурне», або по-іншому: перетворення індивіда в особистість. Успішне вирішення проблемної діади «натура-культура» в людях якраз і означає засвоєння ними всіх рис справжнього громадянина - рефлексуючої, врівноваженої, ініціативної людини [1].

Феномен громадянського суспільства в цілісному вигляді представляється цивілізаційним продуктом (результатом) соціокультурного розвитку буттєво-свідомого універсуму людини – по-іншому метафізичною формою діалектичного змісту повсякденного життя, яка досягає того аксіологічного рівня, коли особистість індивіда набуває найвищої цінності. І це фундаментальне цілепокладання громадянського прогресу, «рушієм» якого виступає сама людина, офіційно оформляється в правових нормах і етичних правилах [4; 5].

При цьому становленні громадянського суспільства зумовлюється необхідністю (обов'язковістю) системно-безперервної культурації всіх форм громадського, групового, індивідуального буття і свідомості з цільовою установкою на досягнення людьми високого ступеня громадянської зрілості (активності плюс компетентності) як найважливішої умови їх самозбереження і розвитку.

Список використаних джерел

1. Абрамян Е.А. Доля цивілізації. Що нас чекає в XXI столітті. К. : Терик, 2007, 536 с.
2. Горський В. Україна в історико-філософському вимірі. Філософська і соціологічна думка. 1993. № 2, С. 10–31.
3. Заславская Т.И. Современное общество: социальный механизм трансформации. М.: Акад. нар. хоз-ва.: Дело, 2004. 398 с.
4. Фурман А. Психокультура української ментальності. Тернопіль : Економічна думка, 2002, 132 с.
5. Фурман А.В. Генеза толерантності та перспективи українотворення (комплексний проект) Психологія і суспільство. 2013. № 1. С. 6–20.

Кізлик Ю., Миськів А.

студентка III курсу бакалаврату та

I курсу магістратури

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.психол.н., доцент кафедри

психології та соціальної роботи ТНЕУ

Гіряк А.Н.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ДІЛОВІЙ СФЕРІ

Спілкування відіграє важливу роль у житті людини. Спираючись на досвід ділових взаємостосунків, можна помітити, що завжди є певні стандартизовані ситуації, яких неможливо уникнути. Для цих ситуацій існують форми і правила поведінки, котрі становлять етикет ділового спілкування. Метою останнього є організація виробничої, наукової, чи іншої діяльності, де безпосередньо на першому плані стоять інтереси справи, а не співрозмовників. Ділове спілкування охоплює обмін інформацією, вимогами, поглядами, з метою укладення контрактів, договорів чи встановлення інших взаємин між підприємствами, організаціями, установами чи іншими групами.

Цей вид спілкування базується на таких правилах і нормах поведінки, які сприяють розвитку дієвої співпраці у двох основних аспектах: сприяють обміну інформацією, забезпечують ефективний вплив однієї особи на іншу.

В етиці ділового спілкування, зосереджується увага на проблемі культури мовлення. Мова ділової людини завжди має відповідати ситуації, культурному і професійному рівню слухачів. З цим пов'язане і використання сленгу. Потрапляючи до конференц-залу чи будь-якого офісу, ділова людина повинна утриматися від сленгових виразів і досить обережно використовувати професійні терміни, адже мова має бути максимально зрозумілою для